

20. 1. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zachování práva na spravedlivý proces při výslechu utajovaného svědka v kauze Pesukic proti Švýcarsku

Článek poukazuje na stěžejní část rozsudku s číslem stížnosti 25088/07[1] vydaným Evropským soudem pro lidská práva, který řešil otázku dodržení procesu spravedlnosti řízení. Evropský soud pro lidská práva svým názorem na kauzu stěžovatele pana Pesukice otevřel citlivou otázku možnosti akceptovatelnosti omezení práv obhajoby u použití výslechu utajovaného svědka. Citovaná kauza vyvolala několik otázek vyplývajících z dřívější judikatury. Uvedený spor je významný především z důvodu, že dosud není známý srovnatelný případ, ve kterém by se soud v takové míře opíral o důkaz výslechu utajovaného svědka za situace, kdy obhajobou svědek nesmí být pozorován, jeho hlas musí být modulován a na řadu otázek nedostala obhajoba odpověď. Svou prací poukazují na významnost institutu utajeného svědka vedle procesních úskalí, kdy je nutné se vypořádat s právy obhajoby a přiměřeností jejich omezení.

Úvod

Rozsudek s číslem stížnosti 25088/07 (dále jen „Rozsudek“) případu Pesukic proti Švýcarsku je zajímavým mezníkem ve věci vyjádření Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) k problematice použití institutu utajovaného svědka v trestním řízení při zachování práv obhajoby. Případ upoutává pozornost z pohledu práva na spravedlivý proces, které je garantováno čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv (dále jen „Úmluva“). Kauza se dotýká názoru soudů Švýcarské konfederace, kdy u rozhodování případu byl výrok o vině založen zejména na výpovědi utajovaného svědka, jehož totožnost nebyla obhajobě známa. Obhajoba nedostala ani příležitost slyšet svědkův pravý hlas, neboť ten byl technicky modulován a na řadu otázek nemusel utajovaný svědek odpovídat. Právo na spravedlivý proces, které bylo z pohledu ESLP zachováno, se dle mého stalo pro obhajobu omezené, když ze záruky práva vyslyšet svědky proti sobě zbyla pouze možnost položení omezeného počtu otázek, spokojení se s odpovědí jen na některé z nich a poslechnutí modulovaného hlasu osoby svědka. Cílem článku není celkový překlad či detailní rozbor Rozsudku, ale poukázání na jeho stěžejní část, porovnání jej s názory dosavadní judikatury a nahlídnutí tak do významné procesní problematiky spojené s institutem utajovaného svědka.

Skutková zjištění

Pan Srdan Pesukic byl uznán vnitrostátním soudem v Curychu vinným[2] z několika trestných činů souvisejících s obchodem s drogami včetně trestného činu vraždy. K vraždě došlo dne 15. října 2001 krátce po půlnoci, kdy byl poškozený N.B. zastřelen zezadu do krku. Vražda se odehrála v Curychu poblíž poštovní pobočky. Níže přiblížím zásadní události z jednotlivých stádií trestního řízení:

a) Přípravné řízení

Dne 8. července a 21. srpna 2002 byl státním zastupitelstvím v Curychu vyslechnut utajovaný svědek v rámci přípravného řízení. Utajovaný svědek prohlásil, že viděl ze vzdálenosti dvaceti metrů obviněného, jak střílel poškozeného N.B. zezadu do krku. V průběhu výslechu byl utajovaný svědek

ve zvláštní místnosti společně s policistou, vyšetřujícím soudcem a tlumočnickem, neboť svědek hovořil srbochorvatsky. V jiné místnosti byl naopak obviněný, tehdejší spoluobviněný, právní zástupci a dva policisté, kteří výslech poslouchali prostřednictvím zvukového zařízení modulující svědkův hlas. Na konci výslechu měli právní zástupci možnost klást svědkovi prostřednictvím zvukového zařízení otázky. Ke způsobu provedení výslechu vznášel právní zástupce obviněného vždy námitky.

b) *Trestní stíhání*

Dne 29.1.2004 byl utajovaný svědek znovu vyslechnut před Porotním soudem kantonu Curych za obdobných podmínek. Soudci, porota a tlumočnick se nacházeli společně s utajovaným svědkem v jednací síni, avšak obžalovaný se svým právním zástupcem, tlumočnickem, státním zástupcem, poškozenými a novináři byli umístěni do jiné místnosti, kde výslech probíhal za pomoci zvukového zařízení a svědkův hlas byl modulován. Obžalovaný a jeho právní zástupce mohli sice utajovanému svědkovi položit doplňující otázky, které obhajoba považovala za významné, ale ten nemusel na řadu z nich odpovídat. Rozsudek soudu cituje znění nezodpovězených otázek:

1. „Proč se (utajovaný svědek) domluvil s N.B. na setkání?“
2. „Jak (utajovaný svědek) reagoval po spáchání trestného činu?“
3. „Přiblížil se (utajovaný svědek) k tělu oběti?“
4. „Počkal (utajovaný svědek) na policii?“
5. „Užíval (utajovaný svědek) drogy?“
6. „Obával se (utajovaný svědek) někoho blízkého obžalovaného?“
7. „Bylo mu někým konkrétně vyhrožováno?“
8. „Měl (utajovaný svědek) neshody s obžalovaným nebo s někdejším spoluobviněným Z.L.?“
9. „Kam (utajovaný svědek) šel po spáchání trestného činu?“
10. „Byl na místě činu (utajovaný svědek) pěšky nebo přijel autem?“
11. „Má (utajovaný svědek) záznam v trestním rejstříku?“
12. „Pobýval (utajovaný svědek) ve Švýcarsku legálně?“
13. „Nosil (utajovaný svědek) brýle?“

Vnitrostátní soud v Curychu konstatoval, že výpověď utajovaného svědka byla věrohodná a relevantní. Podmínky pro použití institutu utajovaného svědka byly naplněny, neboť utajovaný svědek věrohodným způsobem vysvětlil, že jeho život je v ohrožení v případě, že by osoby blízké obžalovanému či tehdejšímu spoluobviněnému poznaly jeho identitu. Utajovaný svědek sdělil, že je jedinou osobou, která viděla spáchání trestného činu a která se odvážila svědčit. Soud dále zohlednil i skutečnost, že obžalovaný se pohyboval v extrémně násilném prostředí a utajovaného svědka znal od vidění. Opodstatněnost svědkových obav o vlastní život byla tak doložena i silným strachem ostatních svědků, jejichž strach učinit inkriminující prohlášení dosahoval paniky.

Soud zaujímal názor, že zásah do práv obhajoby byl vyvážen jeho přijatými opatřeními, kdy utajovaný svědek byl vyslechnut předsedou soudu a nikoli státním zástupcem. Dále byla totožnost utajovaného svědka potvrzena policistou, který vedl vyšetřování a byla známa státnímu zástupci a předsedovi soudu. Přestože svědek hovořil srbochorvatsky, nikoli švýcarskou němčinou, státní zástupce odmítl sdělit informace o jeho soukromém či profesním životě, rodinné situaci, vzdělání či místa pobytu, což je z mého pohledu akceptovatelné z důvodu institutu utajovaného svědka. Zajímavý je názor poroty, která navíc shledala dané informace za nepodstatné. Svědek byl vyslechnut všemi členy soudu a porota se zabývala zejména věrohodností jeho výpovědi, kdy k tomuto účelu byl vyslechnut i policista a státní zástupce. Obsahem jejich výpovědí se soud dozvěděl, že utajovaný svědek neměl žádnou trestní minulost a nic nenaznačovalo tomu, že by byl spojen s drogovou scénou.

Vedle výpovědi utajovaného svědka však byly k dispozici pouze nepřímé důkazy. Soud vzal na vědomí, že podle judikatury nesmí být odsouzení založeno na výpovědi utajovaného svědka jako

jediného důkazu. Doplnující svědecké výpovědi a důkazy, které nejsou Rozsudkem specifikovány, dokládaly, že v době spáchání trestného činu se obžalovaný zdržoval v okolí Curychu, že znal osobu poškozeného N.B. a účastnil se s ním obchodu s drogami. Soud také připisoval významnou váhu výpovědi někdejšího spoluobviněného Z.L. na policii, který vypověděl, že několik dní po spáchání trestného činu vraždy mu obžalovaný sdělil, že poškozeného N.B. zavraždil on, a to z obav, že by jinak poškozený N.B. později zavraždil obžalovaného. Někdejší spoluobviněný však svou výpověď nezopakoval při projednávání případu u soudu a sdělil, že dané skutečnosti si nepamatuje. Uvedená výpověď byla přesto považována za věrohodnou, neboť tvrzení v ní obsažená byla potvrzena osobou utajovaného svědka a dalšího svědka. Výpověď obžalovaného naopak porota shledala za nevěrohodnou.

Dne 6.2.2004 uznal porotní soud obžalovaného vinným a odsoudil jej ke čtrnácti letům a devíti měsícům odnětí svobody za spáchání trestného činu vraždy a dalších trestních činů souvisejících s obchodem s drogami.

c) Opravné prostředky

Obžalovaný podal opravný prostředek ke Kasačnímu dvoru kantonu Curych, který dne 19.12.2005 zrušil rozsudek prvoinstančního soudu a případ mu vrátil zpět k novému projednání. Kasační dvůr dospěl k závěru, že práva obhajoby byla z pohledu čl. 6 odst. 1 Úmluvy závazně omezena, neboť svědek zůstal v utajení, obhajoba jej nemohla pozorovat a hlas utajovaného svědka byl modulován. Dále bylo stanoveno několik problematických bodů opírajících se o skutečnost, že předsedající soudce disponoval více informacemi než ostatní členové soudu a zároveň členové soudu měli k dispozici více informací než samotná obhajoba. Kasační dvůr tak zastával názor, že obhajoba měla dostat příležitost k přímé účasti na výslechu utajovaného svědka, aby mohla posoudit věrohodnost jeho výpovědi. Odvolací soud také odkazoval na judikáty v kauzách Doorson proti Nizozemí[3] a Van Mechelen a další proti Nizozemí[4] a shledal, že není možné přihlídnout k výpovědi utajovaného svědka. Podle zmíněné judikatury je relevantní, aby právní zástupce obžalovaného byl přítomen výslechu, či jej alespoň mohl sledovat pomocí audiovizuálního zařízení a pokládat mu otázky. Dále judikáty poukazují na skutečnost, že výpověď utajovaného svědka nesmí představovat jediný přímý důkaz o spáchání trestného činu s tím, že v citované kauze představovaly ostatní výpovědi pouze výpovědi z doslechu.

Dne 3.2.2006 byl případ předložen Federálnímu soudu (dále jen FS)[5] na žádost státního zastupitelství. FS připomněl dvě ustanovení vnitrostátního práva:

- 1) *Čl. 249 Federálního zákona o trestním řízení, dle kterého jsou soudy oprávněny svobodně interpretovat důkazy a neexistují pro ně pravidla z hlediska přípustnosti důkazů.*
- 2) *Čl. 131 Zákoníku upravující trestní řízení kantonu Curych, kdy je možné v případě vážného či závažného nebezpečí přijmout vhodná zvláštní opatření pro zajištění ochrany svědka či třetí osoby a to zejména:*
  - a) *Vyloučit veřejnost*
  - b) *Utajit osobní údaje*
  - c) *Vyloučit přímou konfrontaci svědka s obviněným či třetí osobou*
  - d) *Zamaskovat svědkův vzhled a hlas technickými prostředky*

Daná opatření musí být přiměřená a jsou povolena pouze tehdy, pokud nelze nebezpečí vyloučit jiným způsobem.

FS uvedl, že zajištění svědkova utajení k znemožnění pozorování ze strany obžalovaného a jeho

právního zástupce bylo nezbytné. Dále tribunál konstatoval, že výpověď anonymního svědka představovala pouze jeden díl z pomyslné mozaiky důkazů a tudíž k ní soudy mohly přihlídnout.

Dne 12.2.2007 Kasační dvůr odmítl opravný prostředek obžalovaného. Dne 19.4.2007 FS odmítl další opravný prostředek obžalovaného.

ESLP

Stěžovatel podal stížnost shrnutou v bodech 32 a 33 Rozsudku. Stěžejní část námitky pro účely tohoto článku je obsažena v bodě 32 Rozsudku. Stížnost je zdůvodněná rozporem s čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy, kdy stěžovatel byl podle svých tvrzení uznán vinným v rozhodné míře na základě výpovědi utajovaného svědka, kterého nemohl řádně vyslechnout či dát vyslechnout.

Posouzení práva na spravedlivý proces zkoumá ESLP globálně, kdy přihlíží jak k právům obhajoby, tak i k zájmům poškozených a veřejnosti či svědků. ESLP nejprve zdůraznil, že přípustnost důkazů je záležitostí vnitrostátních soudů a vnitrostátního práva. Dále bylo ESLP konstatováno, že v případě utajovaných svědků musí být svědkova nepřítomnost dobře zdůvodněna, a je-li jeho výpověď rozhodující pro odsouzení, je nutné zajistit dostatečné procesní záruky umožňující spravedlivé zhodnocení spolehlivosti výpovědi. Ve svém výkladu odkázal ESLP na dřívější rozsudek velkého senátu ve věci Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království[6] (dále jen „Al-Khawaja a Tahery“), ve kterém definoval zásady pro použití výpovědi utajovaných svědků v kontextu práva na spravedlivý proces. Pro efektivnější orientaci bych ráda velmi zjednodušeně připomněla důležité aspekty citovaných dvou kauz. Případy Al-Khawaja a Tahery nejsou předmětem mého článku, avšak staly se opěrným bodem pro názor ESLP na kauzu Pesukic.

a) Stížnosti u ESLP ve věcech Al-Khawaja a Tahery

Pan Al-Khawaja je občan Velké Británie, který byl obžalován a vnitrostátními soudy odsouzen za sexuální nátlak, kterého se měl dopustit jako lékař na svých dvou pacientkách, které byly v hypnóze. Případ byl zkomplikován situací, kdy první poškozená, poté co učinila výpověď na policii a současně se svěřila svým dvěma přátelům, spáchala sebevraždu. Stěžovatel Al-Khawaja tak dostal příležitost vyslechnout pouze druhou poškozenou. Vnitrostátní soudy navíc konstatovaly, že svědecká výpověď byla jediným přímým důkazem, na kterém byl první bod obžaloby postaven. Dalšími důkazy byly výpovědi obou přátel zesnulé poškozené a dále znalec, který posuzoval změny vnímání ve stavu hypnózy a jiné.

Pan Tahery je iránský občan žijící v Londýně, jenž byl odsouzen za úmyslné zranění, kterého se měl dopustit pobodáním jiného muže stejného původu. Uvedená kauza už u projednávání vnitrostátním soudem byla dosti komplikovaná, neboť stěžovatel se nejprve dostal do kontaktu s poškozeným, když mu pomáhal odvrátit útok ve střetu s kurdskou komunitou. Následující den se stěžovatel s poškozeným sešli a sami se dostali do střetu, jemuž přihlíželo pět mužů včetně několika Kurdů z předchozího dne. Poškozený především nevěděl, kdo jej pobodal do zad, ale pamatoval si, že stěžovatel mu pomohl zastavit krvácení, než přijela ambulance a doprovodil jej do nemocnice. Stěžovatel již v nemocnici vypověděl, že viděl dva muže, jak bodli poškozeného. Na policii však jeden ze svědků vypověděl, že naopak viděl stěžovatele pobodat poškozeného. Svědkovi bylo nakonec poskytnuto utajení a jeho výpověď u soudu tak byla z přípravné fáze trestního řízení jen přečtena. Vnitrostátní soudy poznamenaly, že se jednalo o zásadní důkaz.

Dne 15. prosince 2011 vydal velký senát ESLP přelomový rozsudek v kauzách Al-Khawaja a Tahery, kdy potvrdil porušení čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy pouze v kauze Tahery. Cílem článku není hodnotit rozhodnutí v citovaných kauzách, avšak pro účely kauzy Pesukic je nutné se zabývat třemi zásadami, které ESLP v rozsudku Al-Khawaja a Tahery zmínil. Jedná se o relevantní zásady, které je

nezbytné zkoumat v případě utajovaných svědků v kontextu práva na spravedlivý proces:

- I. Existence dobrých důvodů pro utajení totožnosti svědka
- II. Výpověď utajovaného svědka představuje jediný a rozhodný důkaz
- III. Platí - li zásada II.) je nezbytné zajistit dostatečná vyvažující opatření zásahu do práv obhajoby

b) *Použití zásad Al-Khawaja a Tahery[7] na kauzu Pesukic*

Níže přiblížím splnění třech zásad Al-Khawaja a Tahery (dále jen „zásady“) v kauze Pesukic, které prokazují zachování spravedlivého procesu a doplním je některými vysvětleními, které ESLP při svém dřívějším vytváření zásad uvedl.

Ad i.) **ESLP při aplikaci prvního bodu zásad u kauzy Pesukic konstatoval, že nemá pochybnosti o nezbytnosti utajení osoby svědka.** Při rozhodování ESLP zohlednil skutečnost, že stěžovatel znal svědka od vidění, trestní čin byl odehrán v drogovém prostředí a porota vnitrostátního soudu shledala svědkův strach za odpovídající, který nelze učinit na základě reakcí dalších svědků. Senátem zastával názor, že byly dány dobré důvody pro užití institutu utajovaného svědka za účelem jeho ochrany.

Ráda bych však poukázala na faktor obavy a strachu u svědků, ke kterému se dříve vyjadřoval i senát v porovnávaném rozsudku věci Al-Khawaja a Tahery. Uvedl, že je třeba rozlišovat původ strachu, kdy v případě způsobení obav osobou obviněného lze mít za to, že se obviněný svým jednáním vzdává práva na vyslýchání nebo dání vyslýchat svědky proti sobě. Tato úvaha je však velmi nepraktická, neboť dle mého názoru bude problematické míru zavinění prokázat. Senát současně zmínil, že nejčastější strach u svědků bývá obecnější povahy a není způsoben jednáním obviněného či jeho spolupracujících, nicméně i tento strach může být vzat v potaz, ale je nezbytné, aby vnitrostátní soudy konkrétně prověřily objektivitu obav svědků.[8]

Domnívám se, že v případě Pesukic se ESLP či vnitrostátní soudy zásadním způsobem nezabývaly otázkou, zda je strach utajovaného svědka z odvety důvodný a stejně jako doktor Nejedlý zastávám názor, že se tak spokojily s konstatováním, že existovala pouhá „možnost“ odvety[9].

Ad ii.) **Při zkoumání této zásady ESLP dospěl k závěru, že výpověď utajovaného svědka v kauze Pesukic nebyla jediným usvědčujícím důkazem, ale nesla značný význam pro učinění závěru o vině.** Utajený svědek byl sice jediným očitým svědkem, který byl odhodlán poskytnout výpověď, ale vnitrostátní soudy opíraly svůj názor o další důkazy, které byly výpovědi utajovaného svědka potvrzeny.

Výklad pojmu jediný důkaz dle mého názoru nečiní interpretační problémy, ale pojem rozhodný důkaz je již může vyvolávat. Senát ESLP v porovnávaném rozsudku Al-Khawaja a Tahery k citovanému termínu zdůraznil, že se přiklání k užší interpretaci, kdy rozhodným důkazem je důkaz, který určuje výsledek řízení. Pokud se nejedná o jediný důkaz, bude váha důkazů odvislá od váhy ostatních důkazů.[10]

Zastávám názor, že podmínka rozhodného důkazu byla splněna a je opřena v bodě 49 Rozsudku, ve kterém ESLP poukazuje na názor FS, který se bezpochybně nevyjádřil k tomu, zda by ostatní důkazy stačily pro učinění závěru o vině stěžovatele.

Ad iii.) **ESLP po zhodnocení dodržení čl. 6. odst. 1 a odst. 3 písm d) Úmluvy dospěl k závěru, že právu na spravedlivý proces bylo dostáno navzdory obtížím, se kterými se obhajoba musela vypořádat.**

K třetí zásadě ESLP uvedl, že z jeho pohledu si vnitrostátní soud byl u případu Pesukic plně vědom vyvažujících opatření. Pro opodstatnění svého názoru shrnul senát jednotlivá opatření:

- Utajovaný svědek byl vyslechnut předsedou soudu (nikoli státním zástupcem)
- Totožnost utajovaného svědka byla potvrzena policistou vedoucím vyšetřování a byla známa státnímu zástupci a předsedovi soudu
- Státní zástupce a policista byli vyslechnuti ve vztahu ke svědkově trestní minulosti a věrohodnosti
- Svědek byl vyslechnut před celým soudem před všemi, kdo se podílel na soudním rozhodnutí

Senát zastal názor, že obhajoba neměla možnost pozorovat chování utajovaného svědka během přímého výslechu, čímž byla ochuzena o prověření spolehlivosti jeho osoby. ESLP však považuje za rozhodné, že během výslechu pozorovali členové soudu utajovaného svědka a právní zástupce stěžovatele dostal příležitost svědkovi klást otázky. Nebyly zodpovězeny pouze otázky, které by rozkryly totožnost utajovaného svědka.

Domnívám se, že posuzování dodržení třetí zásady je nejproblematictější částí Rozsudku. Z mého pohledu je stěžejním bodem skutečnost, že stěžovatel znal utajovaného svědka od vidění, což vyvolalo ze strany soudu přísnější opatření vůči obhajobě. Ke kauze je však nezbytné dodat, že pokud obviněný nedostane možnost vyslyšet svědka proti sobě v případě, kdy výpověď představuje jediný či rozhodný důkaz, je třeba vést ze strany soudu opatrné kroky směřující k výroku o vině. Zastávám názor, že v uvedené kauze nebyl zcela zachován princip rovnosti zbraní, neboť obhajobě nebylo umožněno se plně hájit. ESLP se tak z mého pohledu spíše zabýval otázkou přijatelnosti omezení práv obhajoby, ke kterému došlo a která podle jeho názoru byla dostatečně vyvážena tím, že obhajoba mohla klást otázky a osoba utajovaného svědka byla pozorována členy soudu. Obdobného názoru je i doktor Nejedlý, který současně dodává, že je „jistě pozitivní, že se soud snažil prověřit svědkovu věrohodnost, avšak skutečnost, že tak učinil pouze na základě výpovědi vyšetřujícího policisty a státního zástupce, je problematická mimo jiné s ohledem na pochybnosti, které je možné mít o jejich nestrannosti.“[11]

Závěr

Citovaná kauza poukazuje na procesní úskalí u institutu utajovaného svědka. Jedná se o velmi významný institut zvláště u odhalování organizované kriminality. Orgány činné v trestním řízení procházejí nelehkou situací, kdy výpověď svědka u takto závažné kriminality představuje často jediný důkaz a strach z odvety brání svědkům vypovídat. Pro dané účely slouží institut utajovaného svědka, který plní úlohu ochrany osoby svědka a jeho blízkých, avšak v procesním řízení činí komplikace v řádném výkonu práv obhajoby, a proto je třeba s ním zacházet velmi opatrně. V podmínkách České republiky je tento institut navíc omezen svojí nákladovostí, a tak je ročně možné tímto způsobem chránit zhruba 10 osob.[12]

Cílem mého článku bylo nastínit některé procesní nedostatky a nejasnosti, které s sebou problematika utajovaného svědka přináší v aplikaci na konkrétní případ pana Pesukice. Zastávám názor, že citovaná kauza je důkazem toho, že ve výjimečných případech, kde figuruje osoba utajovaného svědka, mohou vnitrostátní soudy omezit právo obhajoby, avšak musí jej vyvážit důkazy přijatých opatření, které legitimizují důvodnost utajení svědka.

Rozsudek ve věci Pesukic proti Švýcarsku byl ESLP porovnáván a ovlivněn dřívějším Rozsudkem ve věci Al-Khawaja a Tahery. Z mého pohledu je otevřenou otázkou, zda dřívější rozsudek je pozitivním přínosem k posouzení spravedlnosti řízení a zachování čl. 6 odst. 1 a odst. 3 písm. d) Úmluvy nejen u popisované kauzy, ale současně u budoucích kauz potýkajících se s výpovědí utajovaného svědka v podobě jediného a rozhodného důkazu.

S ohledem na obsah Rozsudku považuji za nezbytné zmínit nelehký úkol, jenž připadl soudcům v podobě velmi přísného a restriktivního posuzování výpovědi utajovaného svědka představující rozhodný důkaz. V žádném případě nesmí dojít k uznání viny na základě výše uvedené výpovědi, která nebude potvrzena jinými důkazy. Přikláním se k názoru, že omezení práv obhajoby musí být vždy vyváжено procesními opatřeními, která zajistí, že nebude důvodných pochybností o věrohodnosti svědecké výpovědi a předejde tak nespravedlnosti procesu.

Navzdory výše uvedeným výhradám se domnívám, že institut utajovaného svědka bude vedle své významnosti vždy vyvolávat kolizi zásad trestního řízení, mezi kterými je nutné najít rovnováhu. Proti sobě tak stojí a bude stát ochrana a život svědků na straně jedné, právo na spravedlivý proces na straně druhé.

Mgr. Lucie Meisnerová

e-mail: Lucie.Meisnerova@seznam.cz

---

[1] Originál rozsudku publikován v anglickém jazyce.

[2] Pozn. autora = stěžovatel u ESLP

[3] Doorson proti Nizozemí, rozsudek ze dne 26. března 1996, Stížnost č.20524/92, Sborník rozsudků a rozhodnutí 1996-II.

[4] Van Mechelen a další proti Nizozemí, rozsudek ze dne 23. dubna 1997, stížnosti č.21363/93, č.21364/93, č.21427/93, č.22056/93, Sborník rozsudků a rozhodnutí 1997-VII.

[5] Pozn. autora - Domnívám se, že pro pochopení výše uvedených opravných prostředků a určených soudů je přínosné alespoň zjednodušeně popsat soudní sestavu Švýcarské konference z důvodu složitosti švýcarských institucí a právních systémů. Švýcarský soudní systém se skládá z kombinace jednoho federálního a dvacetišesti kantonálních soustav. Nejvyšší soudní autoritou ve Švýcarsku je FS zakotvený v článku 188 ústavy z roku 2000. Z pohledu soudního systému je z ústavy klíčový článek 122, kdy první odstavec vymezuje legislativní pravomoci v civilním právu konfederace a druhý odstavec ponechává kantonům pravomoci v oblasti procesního práva, organizace justice a správy justice v civilních záležitostech. Kantony jsou v otázkách organizace justice suverénní, proto existuje v jednotlivých kantonech dvacetšest zákonů o organizaci justice. Navzdory značným rozdílům mezi jednotlivými kantony, lze najít společné charakteristiky kantonálních zákonů. Řádné soudy představují dva stupně. První stupeň je kantonální soud či jiný orgán státní správy a druhým je kantonální soud, který projednává odvolání proti rozhodnutí soudu nižšího stupně. FS dohlíží na řádnou aplikaci federálního práva, avšak nemá pravomoc posuzovat ústavnost zákonů, neboť není ústavním soudem, který jako takový na federální úrovni ve Švýcarsku ani nepůsobí.

[6] Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011, stížnosti č.26766/05, č.22228/06.

[7] Pozn. aut. Pan doktor Nejedlý při svém výkladu uvedených zásad používá termín „Al-Khawaja test“ viz. NEJEDLÝ, Josef. Zákonost důkazů v trestním řízení ve světle Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2013. 206 s. ISBN

978-80-87146-71-2.

[8] Srov. Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011, stížnosti č.26766/05, č.22228/06, body 122 - 125.

[9] NEJEDLÝ, Josef. Věc Pesukic proti Švýcarsku: anonymní svědek a právo vyslýchat svědky proti sobě. [ASPI]. Praha: ASPI, 2013 - 2014. [cit. 2014-11-24]. RA641.

[10] Srov. Al-Khawaja a Tahery proti Spojenému království, rozsudek velkého senátu ze dne 15. prosince 2011, stížnosti č.26766/05, č.22228/06, bod 131.

[11] NEJEDLÝ, Josef. Věc Pesukic proti Švýcarsku: anonymní svědek a právo vyslýchat svědky proti sobě. [ASPI]. Praha: ASPI, 2013 - 2014. [cit. 2014-11-24]. RA641.

[12] Důvodová zpráva k Zákonu č. [137/2001](#) Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v platném znění.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)